

Inserati so sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ve ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekscipicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " — " "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 " "
za četrt leta . . . 2 " 10 " "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Liogovih nli-
cah števil. 7.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

† Pij IX.

III.

Po svoji vrnitvi iz Gaete so si Pij na vso moč prizadevali, da bi svoje dežele vredili po zahtevah in potrebah sedanjega časa, in marsikaj bi se bilo v tem oziru zgodilo, če bi ne bili skrivni rogovileži od piemonteške vlade najeti in nabujskani spodkopovali javnega miru in blagostanja. Pa tudi vnanjih dežel v svoji skrbi niso pozabili ter so povsod po vsej moči pospeševali katoliško življenje. Na Nemškem so se osnovala razna društva, kakor Pijevo društvo za razširjevanje svobode in edinstvi cerkvene, Bonifacijevo društvo za podporo notranjih misijonov, katoliške rokodelske družbe itd. Na Angleškem so Pij l. 1850 zopet ustanovili katoliško hierarhijo, t. j. ustanovili so več škofij in imenovali potrebnih škofov, ter katoliško življenje tolikanj pospešili, da so imeli že l. 1862 katoličani na Angleškem okoli 1000 krasnih cerkva, 37 novih samostanov, 12 duhovskih semenišč, mnogo katoliških šol, in da se je vsako leto okoli 5 do 6000 ljudi povrnilo nazaj k katoliški cerkvi. Tudi v Holandiji so Pij l. 1853 vravnali katoliško hierarhijo, z Avstrijo pa l. 1855 sklenili tako imenovani konkordat, to je pogodbo med svetovno in duhovsko oblastjo ali med cesarjem in papežem, pri kateri ste se obe stranki ravnale po izreku Zveličarjevem: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.

Pij so imeli navado, v svojih stiskah obračati se do nebeške kraljice in jo prositi njene pomoči, katero so res velikokrat skusili prav na čudovite načine. Po pravici se smejo tedaj imenovati Marijini papež. Da bi tudi oni kaj storili za povzdigo njene časti, so že iz Gaete pisali vsem škofom ter jih vprašali za njihovo mnenje glede brezmadežnega spočetja preblazene device Marije. Čez 500 jih je pritrdilo mnenju sv. očeta, ki so 8. decembra 1854 med sijajno slovesnostjo, ktere se je vdeležilo 192 kardinalov in škofov in čez 300 drugih duhovnikov, brezmadežno spočetje Marijino proglasili za versko resnico.

Ko je sv. cerkev na ta način pokazala svojo edinstvo v sv. veri, morala je pa glede vnanjega življenja prestatati mnogo britkosti. Na Sardinskem je dal minister Kaur l. 1855 postaviti, da naj se odpravi 365 samostanov. Tej silovitosti sta neprestrašeno oporekala papež in tudi nadškof Franconi, kateri je bil en mesec zaprt in je moral potem pobegniti na Francosko. Žandarji so pri tisti priliki siloma napadali samostane, nune iz celic vlačili in odganjali v tuje kraje. S tem ne še zadovoljen je omenjeni minister na pariškem kongresu že l. 1856 nasvetoval, da naj dežele papeževe izroče posvetni vladi; na videz naj bodo sicer pod višjo oblastjo papežovo, vendar pa naj jih vlada posvetni namestnik, t. j. kralj sardinski. Že takrat je tedaj Kaur snoval načrt, kterege je pozneje tudi izvršil, in da bi bil svoj namen tem laglje dosegel, trosili so od njega podkupljeni časniki najgrše laži o papežu in njegovi vladi po svetu.

L 1857 so papež obiskali svoje dežele ter popotovali čez Loreto do Bologne; pobožno kmečko ljudstvo, ki je sv. cerkvi iz celega srca vdano, sprejemalo jih je povsod, kamor-

koli so prišli, z največjo navdušenostjo in vdanostjo. Rogovileže so pa ta znamenja zvestobe in ljubezni vernega ljudstva do papeža silno jezila, in jih le še bolj vtrdila v peklenkem sovraštvu do katoliške cerkve in njenega glavarja. Ker so pa le predobro čutili, da sami ne morejo nič opraviti, obrnili so se do francoskega cesarja Napoleona III., ki v svojem srcu ni bil nič boljši od njih: Napoleon je bil l. 1831 kot mladenič tedanjim italijanskim rogoviležem prisegel, da hoče za neodvisnost in svobodo Italije živeti in umreti. Na to prisego so ga prekucuhli sedaj opominjali ter skušali ga l. 1858 celo z Orsinijevimi bombami spraviti s pota, ker se je nekaj obotavljal. To ga je pripravilo, da se je tesneje zvezal s Kavurjem in brez števila brošur in spisov raztrosil po svetu, v kterih je pretresal razmere italijanske in rimske. Iz prva se je pisarilo, da naj Italija postane federativna država s papežem na čelu, pa ne dolgo potem se je ta nasvet zopet ovrgel in naravnost se je zahtevalo, da naj papež ima samo Rim, druge dežele njegove pa naj se izroče posvetnim vladam. Ker je Avstrija tedaj še varovalo sv. očeta in razun tega tudi pod svojo oblastjo imela lepe italijanske dežele, po kterih so se prekucuhom sline cedile, treba je bilo naj prej vgnati Avstrijo. Napoleon ji je tedaj s piemonteškim kraljem l. 1859 vojsko napovedal, ter jo premagal in ji vzel lombardsko kraljestvo.

Kavurju in Viktorju Emanuelu zdel se je sedaj primeren čas prisvojiti si še papeževe dežele. Najprvo sta od sv. očeta zahtevala, da naj jima prepusti Bologno z njenim okrajem. Ker so se papež temu krepko ustavili, sklical se je Emanuel na ljudstvo ter si je siloma vzel to deželo, češ, da prebivalstvo omenjenih krajev to želi. Pij IX. so vsled tega kralja Viktorja Emanuela in vse njegove pomagače izobčili, ne da bi bili pa koga osebnostno imenovali. Ker je k temu ropu, kakor smo rekli, mnogo pripomogel francoski cesar Napoleon, zadelo je to izobčenje tudi njega, kar je prav dobro čutil, ker je prepovedal dotično papežovo pismo v svojih deželah razglasiti. Da bi druge svoje dežele varovali pred roparskimi napadi italijanskih rovarskih krdeh, nabrali so l. 1860 četico prostovoljcev iz raznoterih katoliških dežel, kateri se je za vodja ponudil pobožni in izvrstni francoski general Lamoricière. Pa preden je bilo še vse za brambo potrebno vravnano, napal je sardinski kralj Viktor Emanuel, ne da bi bil vojsko napovedal, papeževe dežele, ter premagal 18 sept. 1860 generala Lamoricièrea pri Kastelfidardu in vzel papežu vse dežele pustivši jim samo Rim in bližnjo okolico. Napoleon se je tedaj sicer delal, kakor da bi s tem početjem Emanuelovim ne bil zadovoljen, pa nihče mu tega ni verjel. Ker so se morali pred napadom piemonteškega kralja vdati tudi drugi italijanski vladarji in mu prepustiti svoje dežele, in je bil ob enem Garibaldi s svojo družaljo pregnal kralja neapolitanskega, bila je Italija za silo skrpana in Viktor Emanuel si je 17. marca 1861 pridejal naslov kralja italijanskega. Kaur je bil tedaj svojo delo dovršil, toda sadu ni vžil nobenega, ker ga je Bog že 2½ meseca pozneje (3. junija) poklical pred svojo sodbo.

Pogreb Pija IX.

Vse dni, kar so Pij ležali na parah, prihajalo je toliko ljudstva jih kropiti in gledati, da je bilo treba dolgo čakati, preden je bilo mogoče priti do kapele, kjer je ležalo truplo. V nedeljo je bilo tam gotovo čez 100.000 ljudi raznih stanov in starosti, kakor poročajo celo liberalni časniki. Tudi kardinali in škofje, ki so prišli v Rim, šli so najprej pokropiti sv. očeta. Kardinali Schwarzenberg, Kučer, Mihajlovič, ki so došli v torek v Rim, in graški škof Zwerger so ostali v duhovskem vstavu ali Anima. V sredo popoldne ob treh so zaprli cerkev sv. Petra in so truplo deli v trugo. Notar je prebral mrtvaški list, ki so ga v srebrni škatlici položili k nogam umrlega. Višji hišnik (Majordomus) je pokril obraz s pregrinjalom, kardinal-kamornik pa z drugim pregrinjalom celo truplo. V trugo so razun tega deli še pečate in pa svetinje, ki so bile za Pijeve vlade kovane in katerih je vseh skupaj 96. Slovesnosti so se vdeležili kardinali, vatikanski kapitel, papeževi dvorniki, vnanji državniki in nekteri povabljeni gosti, med katerimi je bilo mnogo deputacij vnanjih družb, ki so prišle, da so se vdeležile pogreba Pijevega. Po smrti bodočega papeža se ima truplo Pijevo prenesti v cerkev sv. Lavrenca in ondi postaviti priprosti spominek in na njem zapisati ime, dan rojstva in dan smrti, pa besede: „Molite zanj!“ Tudi italijanski kralj se je hotel z dvorom svojim vdeležiti pogreba ter papežu skazati čast, ktera gre vladarjem, toda zahteval je posebne sedeže za se in kraljico. Kaj mu je višji kamornik odgovoril, se še ne ve, pa najbrže se mu je vljudno zahvalil za to ponudbo. Da bi ne bilo treba kralja povabiti k slovesni maši, ki bo po Piju, odločila se je za njo sikstinska kapela. Kralj je zaukazal te slovesnosti obhajati v posebni cerkvi in se jih bode vdeležil z vsim dvorom.

Na Dunaju bila je 13. t. m. črna maša po ranjkem Piju v cesarski dvorni kapeli, ktere so se vdeležili tudi cesar z mnogimi nadvojvodi in nadvojvodinjami; pri sv. Štefanu pa je imel papežev nuncij enako slovesnost, ktere so se vdeležili premnogi plemenitaži, poslanci, mestni odborniki in mnogo ljudstva.

Iz ostaline Pijeve se „Čechu“ naznanja, da so volili Avstrijskemu cesarju z demanti obsojen križ s Kristusom iz čistega zlata, cesarici Elizabeti amulet, podobo sv. Terezije v okviru z dragimi kamni vstavljenem ženi maršala Mac-Mahona, darove za kralja Španjolskega, kraljico Portugalsko, princa Napoleona, za cesarico Evgenijo in cesarico Mehikansko Karolino. Skoro za vsakega kardinala je zapustil papež tak spominek in na njem listek z lastnim zapisnikom Pijevim. Škofovski križ, kterega so vedno nosili na prsih, in kterega jim je bila darovala njihova mati, so zapustili svojemu višjemu hišniku msgn. Ricci-u. Oskrbnik zapuščnine je kardinal Simeoni.

O volitvi papeževi

poroča se graškemu „Volksblattu“ od sekavskega škofa Zwergerja, ki so v nedeljo ob 6. uri zjutraj s svojim spremljevalcem došli v Rim, da kardinali o njej stanovitno molče, in da so vsa naznanila po časnikih o razporu in razdraženosti med njimi izlagana. Tudi „Čech“ piše, kako lažejo liberalni listi, celo vladni o vporu v zboru kardinalskem, o prihodnjem papežu itd., ter pravi, da so to le izmišljevanja prismojenih možganov liberalnih sporočevalcev. Kdor ve, da nobeden brez pravice ne more v njihov zbor, in kako mirno in modro se je godilo vse pri zadnji volitvi, ve tudi, kaj je mi-

sliti o dotičnih strankovskih poročilih. Zlasti liberalni časniki o tej reči veliko pisarijo in „Liberta“ je soštela celo glasove, koliko da jih ta ali ona stranka ima; Manningova nespravljiva (?), pravi, šteje 12 glasov; kandidat zmernejše stranke, ki je za spravo, je Ravenski nadškof kardinal Moretti; tretja stranka, ki je za to, da ostane vse pri sedanjih razmérah, je najštevilnejša, in njen kandidat je Veronski nadškof kardinal Canossa. Liberalni časniki tudi pripovedujejo, da bode konklave dolgo časa trajalo, ker ima rešiti mnogo jako važnih zadev. To priča, da ti časniki razmer katoliških in cerkvenih prav nič ne poznajo. Konklave z dotičnimi vprašanji nima prav nič opraviti, njegova naloga je le volitev novega papeža, vse druge reči rešujejo papež, za ktere dotični sklepi konklava nimajo nobene veljave. Liberalne novine poročajo, da so kardinali 13. t. m. pretresali pravico nekterih vlad oporekati izvolitvi njim neljubih oseb ter sklenili varovati kardinalskemu kolegiju popolno prostost, ob enem pa vladam dati priliko, da izrazijo svoje želje. Liberalnim listom se tedaj dozdeva, da volitev papeža ne bode šla gladko izpod rok, in morda bi radi videli kak razpor; za katoličane pa ta volitev nima nobene nevarnosti, ker za trdno verujejo, da izvolitev svojega namestnika vodi tisti, ki je apostelnom rekel: „Glejte, jaz ostanem pri vas do konca sveta!“ Konklave se neki prične v torek 19. t. m. Zarad obilnih vdeležnikov, se bode potrebovalo za konklave okoli 400 sob. Okoli 57 kardinalov je sedaj že v Rimu. Minister Crispi je kardinalu-kamorniku ponudil toliko vojakov in policajev, kolikor se mu jih zdi potrebnih, za varstvo konklava. Neki liberalni list „Circulo Republikano“ zahteva, da naj se garancijska (izjemna) postava za papeža odpravi in da naj tudi za novega papeža veljajo navadne in splošne postave.

Nezaslišana blamaža za Angleže.

Take sramote Angleška še ni doživela, kakor sedaj. Angleška vlada je ukazala generalu Hornbyu, naj pluje s svojimi vojnimi ladjami proti Carigradu, češ, da bi branil tam angleške podložnike, če bi se naredila v Carigradu kaka prekucija. Turški sultan zdaj pa tega brodovja ne spusti skozi Dardanele, in hoče ladije bombardirati, če bi se podstopile blizo priti! Kaj enacega se v Londonu niso nadejali. Poprej je sultan želel, da bi mu prišle angleške ladije na pomoč, angleški poslanik v Carigradu, Layard, je imel prvo besedo pri sultanu, tedaj ni bilo misliti, da bi se Turčija angleškemu koraku zoperstavila, akoravno prav za prav Anglija vsled pariške dogodbe nema pravice, vojnih ladij pošiljati skozi Dardanele. Pa Angleška je mislila, da so pariške dogodbe samo tačas veljavne, kedar ovirajo Rusijo, nje pa ne smejo ovirati. Kako strmenje je moralo tedaj v Londonu nastati, ko so zvedeli, da Turek ne pusti angleških ladij blizo priti! Vidi se, da je res turška vlada že na strani Rusije, in da se hoče nad Angleži maščevati. Če je pa to nerada storila na strogo povelje rusko, potem je zopet razvidno, da je popolnoma v ruski oblasti, in da se ne more več svobodno gibati. Vprašanje pa je, kaj bo angleška vlada na to rekla? Ali zamore tako osramotenje mirno prebaviti? Če ima le količ-kaj časti v sebi, primorana je, vojsko pričeti. Kako pa se bo vojskovala sama s svojimi slabimi močmi ob enem zoper Turčijo in Rusijo? Zakaj Turčija neče angleške zveze več, se neče dalje vojskovati z Rusi, in se tudi ne more;

toliko pa še zamore, da obstreljava angleške ladije z brega, in to je tudi pripravljena storiti, da se maščuje nad Anglijo, ki je vse vojske kriva, in ki je Turčijo podpihovala, na zadnje pa na cedilu pustila. Bolj sitnega, da, omilovanja vrednega položaja si ni mogoče misliti, kakor je ta, v katerem zdaj angleška vlada tiči. Klicali so medveda toliko časa, da je v resnici prišel, in zdaj, ko je tu, ne vedó od samega strahu kaj početi.

Ako Angleži navzlic tej blamaži mirni ostanejo, slišali bodo krohot cele Evope, in — vsa veljava Angleška je proč, v Evropi in Aziji; ne bo se več prištevala med merodajne velevlasti, posmehovali se jej bodo otroci! Ako pa vojsko prične, ali ne govori deset uzrokov zoper enega, da se bo vnovič blamirala, da ne bo mogla Rusom nič škodovati? Plašno se ozirajo Angleži sedaj po Evropi, in iščejo zaveznika na suhem, ker brez takega absolutno ne morejo na vojsko misliti. Pa ne bodo ga našli. Francozi se z Rusom ne bodo vojskovali in se tudi ne morejo, kar se imajo Nemčije bati; pa ko bi prav tega ne bilo, nečejo se Slovanom zameriti, in tudi Angležev posebno ne ljubijo. Le Avstrija edina bi morebiti imela voljo za to, pa si ne upa, ker bi imela opraviti morda še z drugim ali celó tretjim nasprotnikom. Celó listi, kakor „N. fr. Presse“ „Morgenpost“ itd., ki kar bljuvajo sovražstvo do Rusov, odsvetujejo od take vojske, ker je Avstrija premalo pripravljena, in bi si s tem korakom preveč upala. Edini Madjari hočejo vojsko z Rusijo, in silijo v svojo nesrečo, kakor veša v luč. Mi pa zaupamo v modrost našega cesarja, ki gotovo ne bode dopustila za nas pogubne vojske. Angleži tedaj ostanejo brez zaveznika. Primorani so pri svoji časti, pričeti vojsko in pod takimi brezupnimi znamenji! Ali so pa vredni milovanja? Nikakor ne. Vso čast pred državniško zmožnostjo Gladstonovo; kakor se je pa Disraeli ves čas vedel, ne moremo ga milovati, ako je zdaj v tak položaj zabredel. Ali ni ves čas Rusije dražil, ali se ni vedno bahal z angleško močjo, Turke podpihaval, nevtraliteto samovoljno prestopal, mirno spravo med Rusijo in Turčijo nemogočo storil, celo Evropo dan za dnevom spravljaj na noge, in z vojsko in vmešavanjem grozil? Medved se ne draži brez kazni, tedaj tudi ruski medved ne, in vojska ni igrača, da bi se klicala in kar tje v en dan lahkomišljeno metala med narode. Ko je na vzhodu začelo goret, je Disraeli pihal, namesto da bi bil glasil, zdaj se tedaj ne sme pritožiti, če se je plamen tudi njegove hiše prijel. Naj sedaj je gasi, kakor ve in zna, pomagal mu menda nihče ne bo.

Z bojišča.

Angleško brodovje (10 ladij) je neki vendar le jadralo skoz Dardanele v marmarsko morje. Če je to nazuanilo „Ag. Havas“ resnično, utegnejo Angleži priti v hude zadrege. Preti jim namreč nevarnost, da bi jim Turki ali Rusi, če oni zasedejo Dardanele in Bospor, ne zaprli poti iz omenjenega morja. Da bi bili Rusi prišli v Carigrad, se dozdej še ne ve. — Konferencija se ne bo obhajala na Dunaju, ker Gorčakov sploh noče, da bi se sošla v kakem večjem glavnem mestu. Turška zbornica je razpuščena.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Ruperta na Dolenjskem, 11. februarja. (Vreme, šolsko, volitve.) Po stari navadi naj začnem tudi jaz z vremenom

preden pridem na druge reči; tem rajši, ker nas nekaj dni sem res veselil; da nam zlato solnce kaže svoje prijazno obličje i taja ledeno skorjo zmrznjene zemlje. Po naših vinskih goricah, proti solncu ležečih, je sneg že skopnel in v teh dnevih se bo marljivi kmetič že jel gibati okoli drage trtice, boljše nado goječ v svojem srcu, ker se mu v zadnjih dveh letih ni popolnoma spolnila zavoljo raznih zim. Res je sicer, da se je za l. 1876 po slani poškodovanim nogradom odpisalo mnogo davka zemljiščinega, v našem davkovskem okraju 3084 fl. 43 kr., a na posameznega vendar le malo pride. Bog daj vendar le dobro letino, saj kmet davke sploh rad plačuje, ako so tudi veliki. Ta blagor mu je prinesla nova doba splošnega napredka.

Pa recite, da to ni napredek! Poslušajte to zgodnico! V naši občini je bil mož kaznovan, ker so njegovi otroci šolo zamujali in opuščali. Ker denarne globe ni zmožel, je moral pa „sedet iti“ v Mokronog. Ko kazen dostoji, pride k nekemu gospodu, ki ga vpraša, kako da je bilo. „Ej Gospod, prav dobro!“ ter se veselo nasmehlja. „A — vidijo“ — rekši izvleče iz suknje lep kos sorščnega kruha. „Pa kaj še to, vsega sem imel dosti, opoludne sem se tako lepo župe in mesa najedel, da še — vejo — o božiču jaz nisem tako imel. Vejo kaj, celo zimo bi bil rad notri, ko bi le „ta stare“ ne imel.“ In tako je še marsikaj pripovedoval možicelj v svoji priprostosti, kako se v ječi godi. Privoščimo mu, da se je temu človeku kazni zdela plačilo, ko bi nas pri tem misel ne navdajala, kako se sploh streže hudodelnikom, ki so v resnici ostre kazni vredni, in komaj izpuščeni le gledajo, kako bodo zopet nazaj prišli. Skoro v vsakem časniku se bere, kako se po ječah dobro godi, če jim le ni kaj po volji je pa upor! Naši narodni poslanci naj bi i na to svoje oči obrnili ter gosposko opozorili, da se v tem obziru kaj vkrene, ako jej je res tako blagor ljudstva pri srcu.

Ne moremo si prav razložiti, zakaj nas pri nobenih volitvah beriči ne puste pri miru ter nas vselej nadlegujejo. Kdo jim neki to veleva? Kar smo pri zadnjih volitvah za kupčijsko zbornico brali in doživeli, nam zopet potrjuje, da bi nemčurska stranka zginila kakor kafra, ako bi jej ne bili podpora beriči in občinski slugi, sosebno tam, kjer so župani nemčurji. Pri nas je šlo v tem obziru dosti gladko, v sosednem Mokronogu pa se je godilo kakor v nekterih drugih krajih, iz katerih se je poročalo v „Slovenu“. (Večina dotičnih poročil je bila konfi-cirana. Vred.) To je čudo, da so ravno nemčurski župani ali kakor se sami imenujejo, „purgermajstri“ taki despoti. „Saitz“, o katerem ste zadnjič poročali izpod Gorjancev, naj bo potolažen, ker ima v mokronoškem županu vrednega sobratiča. Ta se tudi ne zmeni za nobene odbornike ali svetovalce, on jih vse v kozji rog vžene. Tako mi je pripovedoval nedavno veljaven mož — in še druge reči občinske in šolske, o katerih, ako vam drago, poročam ob priliki, ker to so javne zadeve in segajo v mozeg — čem reči, v mošnjo — plačujočega ljudstva. (Prosimo. Vred.)

Iz Železnikov, 11. februarja. (V o b r a m b o.) R. P. V „Slovenu“ št. 16 govori med drugim g. dopisnik „iz Selške doline“, da „v našem bližnjem trgu, dasiravno so vsi vneti Slovenci, je vendar tudi nekaj takih, ki Ruse napčno sodijo, in ki vzrok, da kupčija z železom ne gre prav dobro, iščejo v tem, da se bodo slovanske dežele od Turčije odtrgale itd.“ Če g. dopisnik pod izrazom „bližnji trg“ meni Železnike, tok mora on naše razmere bolje poznati, kot mi sami. Da bi imeli tukaj

kaj turko-ljubov, nam ni znano; toliko pa vemo, da takrat, ko je padla Plevna, je pustil nekdo, ki veliko železnine spečá na spodnje kraje, od veselja nad to slavno rusko zmago z možnarji o svitlem poldnevu streljati, kar gotovo ne razodeva nespametnega turko-ljubja. Politiziralo se sicer menda še ni nikoli toliko, kot zdaj; govori se gor in dol, sem ter tje; kdor pa vé, koliko so Turki našemu cesarstvu sploh, osobito pa našim krajem hudega prizadjali, sme se mu reči na polna usta „čenča marfina“, če ima za to sodrgo kaj sočutja, in če v prid Turčije zgubi tudi le pol besede. Mera kristjanskih neizrekljivih stisk in múk, pa tudi turških strahovitih grozovitost je bila menda zdaj napolnjena, odtod izvira tudi tako hiter in slavni izid Rusko-turške vojske. Bog daj le skoraj zopet stalni mir, našemu presvitlemu cesarju Franc Jožefu pa modre vladne svetovalce, in videlo se bo zdajci tudi pri kupčijah, da „Slovan povsod brate ima!“

Iz Vipave, 9. februarja

Iz venca, v zgodni vitega spomladi,
Odbral za narod šopek sem cvetlic;
Pošiljam med slovenski svet v nadi,
Vedriti sreča bratov in sestric;
Sprejmite ga, — sodite — prosim milo,
Priprostega to pevca je darilo.

S tim izročilom prišel je na svitlo mali šopek domoljubnih cvetličic, ki ga je zložil obče spoštovani in iskreni domoljub g. Radoslav Silvester, trgovski pomočnik v Vipavi. Veselje mora pač vsakega prešiniti, ko vidi, kako se vnema za slovensko literaturo bolj in bolj na dalje širi. Kako žalostno bilo je še pred 20 leti. Razun nekterih bogoslovcev, se je nahajalo prav malo dijakov na gimnaziji, še manj ali še celó nič na realki in preparandiji, ki bi se bili resno s slovenščino pečali, in — zdaj čuješ slovenskega slavčka vže v prodajalnici prepevati. Kdor ve, koliko imá g. Silvester skoraj noč in dan opraviti kot trgovski pomočnik, koliko da se trudi za predstave v tukajšnji čitalnici, kateri je tako rekoč duša, ta se mora čuditi nad toliko marljivostjo. Ravno zato pa tudi zasluži, da Slovenci podpiramo vrlega pesnika s tim, da sežemo urno in mnogobrojno po temličnem šopku. Cena mu je 25 kr; na prodaj je pri Gerberju v Ljubljani, pri Tandlerju v Novem mestu in pri pisatelju samem v Vipavi.

Vreme je prav poletinsko 18 do 19° R. gorkote, ljudje orjejo in sejejo ječmen, snega smo komaj vidili v dolini. Z Bogom!

Iz Celja, 12. februarja. (Č u d e n dijak.) Celjska gimnazija se sme ponašati, da ima dijaka, kakoršnega menda nobena druga gimnazija v Avstriji ne. Oni, ki so v letih 1864—1868 celjske lat. šole obiskovali, se še gotovo spominjajo stare sablje, nekega Kochaufa, ki je že nad 40 let star bil ter na celjski zgornji gimnaziji privatne skušnje delal, 8. šolo tudi dovršil, toda pri maturi padel. Serviti so ga potem sprejeli v novicijat, pri njih je napravil neke obljube ter dogotovil bogoslovne študije. Vendar se je pokazalo, da ne sodi ne za redovnika, tudi sploh za duhovnika ne, in tako ga nikjer niso hoteli v mašnika posvetiti. Serviti so mu sicer dali slovo; toda niso se ga mogli znebiti; mož je imel korajžo, je Servite tožil in narvikša sodnija mu je pripoznala pravico: serviti mu morajo 210 gl. na leto plačevati ali ga pa v samostanu preskrbljevati. Kochauf bi pa vendarle rad duhovnik postal, in v ta namen je letos, dasiravno že 54 let star, še enkrat gimnazijo od prve šole študirati začel. Te dni je poskušajo za prvi tečaj I. šole delal; pa siromak, ki je pred nekterimi leti 8. šolo dovršil, je zdaj pri skušnji za prvo šolo padel! Ali ni to zares čuden

študent? In tudi s tem se sme celjska pred drugimi gimnazijami ponašati, da ima ne samo učence, temveč tudi eno „frajlico“ kot učenko, ki je te dni skušnjo za II. razred na gimnazii dovršila. Pa povejte, če še imate kje drugod take gimnazijalce.

Iz Ambrusa pri Žuženber-gu, 10. februarja. (Instalacija novega g. župnika.) V sredo 6. svečana donašali in postavljali so se pred farno cerkvijo sv. Jerneja v Ambrusu kakor tudi po vasi in zunaj vasi vedno zelene smrečice, okinčane z belo-višnjevo-rudečbarvenimi zastavami in drugim kinčem. Tudi s stolpa vihrale so že zastave. Pomen te slovesnosti naznanja nam napis na slavoloku nad piramidami pred cerkvijo, ki se glasi: z veseljem pozdravljajo novega pastirja farani.

Že v nedeljo 3. svečana so č. g. Franjo Kadunc, kateri so našo faro že od božiča sim kot pomožni duhovnik oskrbovali, s prižnice oznanili prihod novega g. župnika. Že o poludne za prihod odločenega dne prihajala je od vsih strani množica (otrok, mladenčev in deklet, mož in žen) k farni cerkvi, in na marsikterem obrazu bralo se je veselje in radost. Okoli 5. ure proti večeru naznani zvonjenje, da je čas za odhod. Brž koraka vesela družba po cesti skoz loge, po kateri so imeli novi g. župnik priti. Ko so prišli v sredo logov, kjer ste vihrale mali zastavici, strel možnarjev naznanja, da so č. n. gosp. župnik Jakob Tomelj že blizo in brž potem so bili že v sredi svojih veselih faranov, kateri jih z raznimi in priprostimi pozdravi ogovarjajo in jim blagoslovljeni roki poljubujejo. Kakor bučele, ki svojo matico zopet dobe, se zbere vsa družba v procesiji, pri kateri n. č. g. župnik svojim novim faranom sv. rožnivenec molijo, ter se pomiče nazaj v farno cerkev, kjer so bile večernice z blagoslovom. Od marsikterega farana čula se je srčna zahvala za novega g. dušnega pastirja.

Danes v nedeljo, 10. sveč. bilo je slovesno vmestenje (inštalacija). Počastilo je to slovesnost 8 duhovnikov iz bližnjih in daljnih fara. Ob desetih bilo je slovesno duhovno opravilo. Pred sv. mašo imel je č. g. Juri Zorc, župnik iz Krke, tehten govor, v katerem je faranom Ambruške fare razlagal veliko srečo, katera jim je došla v telesnih, veliko več pa še v dušnih zadevah, ko imajo zopet svojega dušnega pastirja. Povdarjali so posebno dolžnosti, katere imajo farne ovčice do svojga g. fajmoštra, in so še posebno priporočali ljubi mir in edinost med seboj itd. Bog hotel! da bi bilo to božje seme padlo na rahlo zemljo in bi obilno dobrega sadu rodilo, kateri bi zadušil med drugim tudi škodljivi in grdi plevel razprtja, sovraštva in nevošljivosti, kateri se je bil že lansko pomlad v Ambruški-šolski duhovnji tako vplodil, da so bila pota do farne šole od njega tako prepredena in zarastla, da farani svoje šole že skoraj niso videli — in so nanjo skoraj popolnoma pozabili. — Stariši svojih otrok niso več v šolo pošiljali, in otroci so imeli svoje šolske predmete večidel po — pašnikih pri svojih kozjih kardelah, ali pa so se razposajeni po drugih krajih potikali, v šolo ni bilo mogoče — kajti pota so bila preveč zaraščena in — celo prepovedana. — Bog je pravičen, nič krivičnega ne trpi, in ne bode mu odšel, kdor je kriv in zakrivil tako hujskanje zoper šolo in učitelja; veliko lepih nauk pri nežnji mladini v časni in večni blagor je zgubljenih, po drugi strani pa veliko napak in pregreh storjenih, katerih bi se bili nedolžni otroci ognili, če bi bili v šolo hodili.

Pri tako ginljivem govoru se je v marsikterem očesu zalesketala solza bodisi iz radosti ali žalosti.

Ljudstva se je vse trlo. Po svetem opravilu bili so razen č. g. duhovnov tudi domači in neki drugi gosp. učitelj pa cerkvena ključarja pri obedu v farovžu. Vrstila se je napitnica za napitnico na zdravje in srečo novemu g. fajmostru s srčno željo, da bi enkrat svojo čedo do nebeškega Siona srečno pripeljali. Dobro poživljeni in veseli razšli so se gosti že pozno na večer.

Domače novice.

V Ljubljani 16. februarja.

(Cerkvene slovesnosti po ranjem Piju IX.) vdeležili so se včeraj v stolnici razni vradi cesarski, deželni in mestni, kakor tudi častništvo vojaško, kterege je bilo zlasti obilno prišlo. Gimnazija imela je ob 1/8 uri v stolnici, realka pa pri sv. Florijanu črno mašo po sv. očetu.

(Razna katoliška društva in vredništva „Danice“ pa „Slovenca“) poslala so papeževemu nunciju na Dunaju pismo, v katerem izražujejo svojo žalost in sočutje zaradi neizmerne izgube, ki je s smrtjo Pijevo zadela cerkev katoliško.

(Pijeve podobe.) Čitatelje opozorujemo na inserat O. Klerrovc vdove v današnjem listu in omenjamo, da se tam dobivajo tudi podobe cvetličnega šopka, (rühselfahter Veilchenstock), v katerem je skrito narisano obličje Pija IX. po 12 kr.

(Poročilo s pred porotnega sodišča in o Matičnem zboru) objavimo prihodni.

(Iz seje deželnega odbora 11. februarja.) Dopis c. k. deželne vlade, da bodo deželni zbori sklicani med veliko nočjo in binkoštni, vzela se je na znanje. Sklenilo se je, da se očitno razpiše služba vrtnarskega pomočnika z 250 gl. letne plače in prostim stanovanjem na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu; čas razpisa do konca tega meseca. — Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta je deželni odbor pritrdil, da se France Ribnikar definitivno potrdi v učiteljski službi na ljudski šoli v Lescah.

(Odbor družbe kmetijske) je skupno s zastopnikom c. k. deželne vlade vitezom Fladungom in deželnim glavarjem vitezom dr. Kalteneggerjem pod predsedstvom barona Wurzbacha v dveh sejah razpravljal pravilnik (normativ), kterege je sl. ministerstvo kmetijstva družbi kmetijski poslalo v prevdarek, kako naj se v prihodnje obrača državna podpora za različne razdelke kmetijstva. Poročevalec je bil dr. Poklukar in vsa razprava vršila se je temeljito, po kateri se nasvetujejo sl. ministerstvu nekatere premembe navedenega pravilnika, važne ne le za deželo Kranjsko, temuč tudi za druge dežele. — Odbor je za ude v kmetijsko družbo sprejel: gosp. Adolfa Zalabak-a, upravnika grajščine Ravenske na Notranjskem, gosp. Jan. Gabrijelčiča, posestnika v Brezji, gosp. Jan. Kuralta, posestnika v Žabnici, gosp. Jerneja Švelca, posestnika v Kranji, gospod Antona Stareta, grajščaka v Mengšu, gosp. Ignacija Štefina, posestnika v Zalogu, gosp. Josipa Verbiča, posestnika v Bistri in gosp. Mavricija Weila mlajšega, fabrikanta strojev na Dunaji.

„Nov.“
(Tukajšnji organ slovenskih renegatov) in kruhoborcev, ter nekaterih birokratov, po splošnem mnenju najneumnejši list pod solncem, ljublj. „Tagblatt“, se v številki od predzadnjega petka po svoji neotesani navadi zaganja v

„Slovenca“, se ve da z jako slabim vspehom. Mi bi se s tem iz „dispositionsfonda“ podpiranim in zloglasnim lističem ne pečali, ter bi mu niti odgovora ne dali, ko bi ne hoteli svojim bralcem nekoliko zabave napraviti s tem, da jim pokažemo ta listič v vsi njegovi smešnosti. Listič se napihuje nam nasproti kakor žaba v basni, ter nas imenuje zapored „blättchen“, „armseliger gegner“, „kleiner gegner“, „böse buben“ in več takih razposajenosti, katere se le za to izreči upa, ker vé, da mu ne bomo skazali časti, da bi ga lastnoročno kaznovali, kakor zasluži, ker si mislimo, da pošten mož nič ne zgubi na svoji časti, če kak poulični pobalin za njim kriči Vsak ve, da mi v eni številki več izvirnega gradiva prinesemo, nego „Tagblatt“ skozi celo četrletje; kajti on rabi pri vredovanju le škarje, kedar se pa spravi enkrat do kakega izvirnega članka, skvasi tako budalovščino skupaj, da bi pes kreplil, ko bi mu jo v gobec vliil. Kdo je tedaj „blättchen“? Omenjeni članek sam, v katerem nas skuša pobijati, je tako neumno pisan, da se vrednikovo pero takoj pozna. To že vidimo na tistem „irrenhauswitzu“, kterege bo menda tolikrat ponavljal, da bodo res njega samega na Studenec odpeljali. Če nas butelj imenuje „kleine wohlbeleibte Herren“, mu zamoremo odgovoriti, da nam to le v čast služi, če se znamo pošteno preživeti, ne da bi potrebovali za to „dispositionsfonda“, in ne da bi morali svoj kruh v tem iskati, da lastni narod izdajamo in zatajujemo; naša „wohlbeleibtheit“ je tedaj pošteno pridobljena, kar se ne more o vsakem reči. Stvarno se z Müllerjem ne bomo v polemiko spuščali, kajti naj zmagamo ali ne zmagamo, sramota bi bila vedno le na naši strani, če bi se s takimi „žurnalisti“ ravšali.

(Slovensko gledališče.) V torek 19. februarja predstavljala se bode prvokrat vesela igra v 1 dejanji „Beli lasje — mlado srce“, in vesela igra s petjem v 2 dejanjih „Ob žetvi“, v katerej zopet jedenkrat nastopi pevski ženski in moški zbor dramatičnega društva. Večer obeta zanimiv biti, torej se utegne gledališče napolniti. — Ob jednom opozorujemo prijatelje vesele muze, da se bode burka „Robert in Bertram“, ki je prvokrat vrlo dopala, ponavljala v nedeljo 24. t. m.

(Tatu), ki je v št. Jakobski cerkvi vkradel nekaj sveč in jih prodajal pri svečarjih, zasačila je policija in izročila sodnji.

(Č. g. Jožef Razboršek,) kaplan v Dobropolji, dobil je faro na Brdu.

Za srbske ranjence!

Centralni odbor „srbskega rudečega križa“ je nam izrekel zahvalo za malo pomoč, katero je bil naš slovenski odbor nabral in za srbske ranjence poslal ob zadnji srbsko-turški vojski. Ob jednom nas je odbor „srbskega rudečega križa“ naprosil tudi zdaj za srbske ranjence milodare mej Slovenci nabirati in srbskim bolnicam poslati.

Vsled tega je kranjska deželna vlada na našo vlogo od 29. januarja t. l. z odpisom od 31. januarja t. l. podpisane odboru dovolila, milodare nabirati in porabiti za srbske ranjence, kakor tudi za bolnice vseh narodov, ki se v rusko-turški vojski bojujejo.

Zatorej se obračamo do Slovencev s prošnjo, da po svoji zmožnosti, z malimi ali večjimi darovi v denarji, obleki, šarpiji itd. pritekó trpečim slovenskim bratom na pomoč!

Podpisana odbornika sprejemata vsak najmanjši dar in ga bosta na njegov namen poslala.

V Ljubljani 7. febr. 1878.

Vaso Petričič.

J. N. Horak.

Pristavek uredništva: Administracija „Slovenskega Naroda“ tudi sprejema milodare in jih bode tema odbornikoma izročevala. Ravno to bo storilo vredništvo „Slovenca“.

Nove reči!

Die

Türken und ihre Freunde

pisal in vsem turkoljubom v prevdarek posvetil Spiridion Gopčević, rodod Črnogorec. Cena je tej knjižici 70 kr., naravnost po pošti pa 76 kr.

Pij IX.

na mrtvaškem odru, fotografija v veliki obliki (folio) 1 gl. 80 kr., manjša (kabinet) pa je po 60 kr. Pij IX. v naravni velikosti, oljnata na platnu razpeta podoba 3 gl. 50 kr. Pij IX. mala fotografija, kolorirana 10 kr., črna 8 kr. (1)

Ob enem priporočam svojo knjigarno za naročevanje knjig, zabavnih časnikov itd., kar se bode vselej točno in hitro preskrbelo. Z odličnim spoštovanjem

O. Klerr-ova vdova

v Ljubljani na Starem trgu št. 16.

Präuscher-jev muzej.

V saboto 16. t. m. ob dveh popoldne odтвори se v ljubljanski redutni dvorani povsod sloveči (1)

anatomični muzej

za malo časa, na poti iz Trsta na Dunaj.

Več v plakatih in nadaljnjih oglasih.

Priporočilo in svarilo.

Podpisani priporočam svojo bogato zalogo izvrstnega specerijskega blaga po naj nižji ceni, in ob enem p. n. občinstvo svarim, naj se ne da motiti po komiju Venecelj-njeve štiate v Domžalah, kateri po cesti za ljudmi leta in jih za koše k sebi vlačí.

V Domžalah meseca februarja 1878.

Bartolo Lukan,

trgovec.

(2)

Zahvala.

Vsem p. n. gospodom in gospem in drugim, posebno vrlim Loškim faranom, ki so zadnjo čast mojemu predragemu prijatelju čast. gospodu

Pr. Remicu,

škofjeloškemu župniku, skazali, se iskreno zahvalujem in ranjcega v molitev in spomin priporočujem.

Hrenovice 11. febr. 1878.

Dr. J. Sterbenc.

Za ključarska dela,

raznotere ključavnice, kovanja vrat in oken, omrožja, križe, železna ognjišča (šparherde), železne cevi (rore) itd. priporočam se podpisani p. i. občinstvu, ter vsako naročilo dobro, naglo, in kar naj bolj mogoče po ceni izvršuje.

(2)

Lorenc Zelenc,

ključarski mojster na Št. Peterškem predmestju v Ljubljani h. št. 15.

Blašnikov: dediči v Ljubljani.